

ЗНАНИЯ КАК ОСНОВА ДОВЕРИЯ НА РЫНКЕ КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ

Марченко О. С.

Раскрыта знаниевая основа доверия субъектов рынка консалтинговых услуг как фактора минимизации транзакционных издержек. Доказано, что информационные преимущества экономических агентов обуславливают ситуацию неблагоприятного отбора, преодоление которой базируется на знании о репутации покупателей и продавцов консалтинговых услуг, а баланс их ожиданий обеспечивает взаимное доверие и заключение контракта.

Ключевые слова: информация, знание, доверие, репутация, ожидания, рынок консалтинговых услуг, транзакционные издержки.

KNOWLEDGES AS BASIS OF TRUST AT THE MARKET OF CONSULTING SERVICES

Marchenko O. S.

Knowledge of basis of trust of subjects of market of consulting services as a factor of minimization of transaction costs is exposed. It is well-proven that informative advantages of economic agents stipulate the situation of adverse selection, overcoming of which is based on knowledge about reputation of buyers and salespeople of consulting services, and balance of their expectations is provided by a mutual trust and closing of deal.

Key words: information, knowledge, trust, reputation, expectations, market of consulting services, transaction costs.

УДК 330.101:338.22 (477)

КОНЦЕПЦІЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ КООРДИНАТ НЕОЛІБЕРАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

*О. М. Москаленко, кандидат економічних наук, доцент, докторант
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Проаналізовано основні соціально-економічні наслідки неоліберальної політики. Відстоюється важливість динамічної теорії економічного розвитку в умовах домінування неолібералізму. Випереджаючий економічний розвиток

позиціонується як модель конкурентної економіки. Розглянуто економічні категорії статичної та динамічної ефективності. В основу випереджаючого економічного розвитку запропоновано покласти концепцію динамічної ефективності австрійської школи.

Ключові слова: неолібералізм, політика, нерівномірність економічного розвитку, статична теорія, динамічна теорія, ефективність, випереджаючий розвиток, концепція динамічної ефективності, координація, адаптивна ефективність.

Постановка проблеми. Основними характеристиками економічного розвитку світової економіки сьогодні є такі процеси, як «переважання сили», відсутність системи контролю над сильними акторами, абсолютизація влади, зневажання міжнародними правовими нормами тощо. Посилення частоти виникнення світових фінансово-економічних криз учені пов'язують з наслідками політики неолібералізму, яка лежить в основі міжнародних економічних відносин і по суті переважно спрямована на відстоювання інтересів розвинених країн. Британський політолог і економіст Колін Крауч у книзі «Постдемократія» вказує на негативні соціальні наслідки поширення глобального капіталізму. «Рамки міжнародного світопорядку, — пише він, — задаються Світовою організацією торгівлі, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Міжнародним валютним фондом... поки що зсуваються у протилежному напрямку. Практично всі заходи, що вживаються у зв'язку з “реформою” міжнародної економіки та лібералізацією, включають у себе усунення будь-яких перешкод корпоративній свободі» [6, с. 132–133]. Про роль лібералізму в розвитку світової економіки точаться активні наукові дискусії. У статті про лібералізм британський учений Ральф Дарендорф зазначає, що його класична форма сприяла становленню не тільки ринкового капіталізму і соціального партнерства, а й того, що зараз називається демократією. Вчений у руслі досліджень Коліна Крауча [7] і німецького соціолога Юргена Хабермаса [15] констатує: «Лібералізм помер дивною смертю: він перестав бути рушійною силою реформ і перетворився на оплот інтересів панівного класу» [2, с. 250]. Таким чином, можна стверджувати, що лібералізм в його сьогоднішній формі існування ставить питання суперечності щодо економічної ефективності впливу на соціально-економічну дійсність в усій різноманітності ускладнення її форм, динамізму та пошуку нових моделей економічного розвитку.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Дослідженням концепції економічної ефективності займаються вчені різних шкіл економічної науки. Проблематика зводиться до вибору зазначеної концепції з позиції статичної чи динамічної теорії. Майже не відображаються динамічні процеси в дослідженнях австрійської (У. Джевонс, Л. Вальрас, В. Парето та ін.) та англо-

американської (Дж. Б. Кларк, А. Маршал, К. Віксель) шкіл, де ключовими є маржинальний принцип та математичні методи дослідження економічних явищ і процесів. Вчення К. Маркса мають явно виражений динамічний характер. Однак окремі проблеми динаміки, що пов'язані переважно із проблемами криз, почали розроблятися у другій половині XIX — на початку XX ст., де їх розвиток провадився достатньо інтенсивно. Досить вказати на роботи К. Жюглара, М. Туган-Барановського, У. Мітчела та ін. Однак динамічна теорія у працях цих учених не знайшла свого завершення і стояла осторонь від загального розвитку системи економічної теорії. Наполегливо проблему доцільності розмежування статичної і динамічної у своїх працях поставили Й. Шумпетер, А. Амонн, Г. Кассель та М. Кондратьєв.

Неокласика на сучасному етапі так чи інакше виступає домінуючою теоретичною базою, що надає практичні рекомендації для економічної політики розвинених країн, слугує джерелом обґрунтованих рішень у системі координат політики неолібералізму. Сучасна глобалізована економіка функціонує на принципах неолібералізму, який справляє суперечний вплив на соціально-економічну реальність, породжуючи нерівномірність економічного розвитку між країнами світу, нерівність у доходах, однак стимулює міжнародну економічну конвергенцію тощо. Тому проблематика «економічна теорія — домінуюча модель економічної політики» у співвідношенні «концепція економічної ефективності — статична чи динамічна» потребує свого дослідження та обґрунтування економічною наукою.

Метою статті є: 1) аналіз результатів неоліберальної політики в аспекті впливу на соціально-економічну дійсність та її ефективність; 2) порівняння теорій економічної ефективності та дослідження можливості їх практичного застосування в умовах реалізації моделей сучасних типів економічного розвитку; 3) обґрунтування вибору концепції економічної ефективності випереджаючого економічного розвитку та можливостей її реалізації.

Виклад основного матеріалу. Неолібералізм — теорія, згідно з якою ринковий обмін є основою системи етичних норм, достатньої для регулювання всіх людських дій, — став домінувати у думках і діях населення більшості країн світу приблизно із 1970-х років. Неолібералізм являє собою в першу чергу політекономічну теорію, висновки якої стали широко використовуватися на практиці. Відповідно до цієї теорії індивід може досягти добробуту, застосовуючи свої підприємницькі здібності в умовах вільного ринку, хоча і в певних інституціональних межах — сильного права власності, вільного ринку і вільної торгівлі. Роль держави зводиться до створення та збереження цих інституціональних структур. Держава покликана гарантувати, наприклад, надійність і цілісність грошей, утримувати армію і поліцію, а також гарантувати обороноздатність країни; формувати законодавчі структури і виконувати

всі функції, необхідні для збереження священних прав приватної власності, гарантувати їх дотримання, а також забезпечувати «вірну» роботу ринків [14, с. 7, 10–11]. Отже, неолібералізм засновується на неокласичній методології і відстоює принципи саморегулювання економіки, вільної конкуренції та економічної свободи. Ідейними представниками неолібералізму були Ф. Хайєк (лондонська школа), М. Фрідмен (чиказька школа), В. Ойкен і Л. Ерхард (фрейбурзька школа) та ін.

Основні соціально-економічні наслідки неоліберальної політики та проблема економічної ефективності

Неоліберальна політика справляє позитивний і негативний вплив на результати функціонування країн світу. Економічна ефективність неолібералізму оцінюється в рамках статичних неокласичних моделей. Нерівномірність економічного розвитку у світовій економіці на сучасному етапі пояснюється різними стартовими умовами для країн, різним типом суспільно-політичної системи та методами, механізмами макроекономічної політики і державного управління, мірою взаємодії та інтеграції у світову економіку, розвитком науки усередині країн.

Американський економіст та історик російського походження А. Гершенкрон, розглядаючи у відповідній праці причини економічної відсталості в історичній перспективі, у кінцевому результаті доходить низки висновків, які полягають у тому, що проблема відсталості націй не є виключно їх проблемою. «Це також — і більшою мірою — проблеми розвинених країн. Не тільки Росія, а й весь світ платить за запізніле звільнення російського кріпацтва і початок індустріалізації. Розвинені країни не можуть дозволити собі ігнорувати економічну відсталість» [1, с. 447]. Він наголошує на проблемах, які породжує *економічна відсталість*, що полягають у високому ризику виникнення диктатури і війни. Проблема виникнення політичних систем диктаторського типу в умовах відсталості гостро стоїть і сьогодні.

Отже, проблематика нерівномірності економічного розвитку — ключова в сучасній економічній теорії. Нерівномірність економічного розвитку стає як передумовою, так і вихідною причиною економічної нерівності всередині як розвинених країн, так і країн з нижчим рівнем економічного розвитку. Так, російський учений В. Кушлін центральною проблемою сучасності називає «проблему неприпустимо великого розриву між світом багатим і світом бідності, який не скорочується, а створює передумови особливого ставлення до життя відповідних груп людей» [9, с. 246]. У глобальному аспекті нерівність у доходах виявляється як розрив, що найбільш відчутний у сфері суперечностей між «золотим мільярдом» і «мільярдом бідності» [11].

Таким чином, нерівномірність економічного розвитку як явище і стан світової економіки тісно пов'язана із нерівністю в суспільстві, різкою страти-

фікацією населення в країнах з нижчим рівнем економічного розвитку. Проблему нерівності в суспільстві, що визначає спосіб, напрям та характер економічного розвитку, досліджує у праці «Кредо ліберала» (2007) американський вчений-економіст Пол Кругман. Нерівність у суспільстві середнього класу США він визнає складною проблемою, яка потребує нагального розв'язання. Нерівність, як зазначає вчений, є проблемою, що породжує формування класової структури суспільства, завдає невиправданий збиток суспільству та демократії. Однак люди із середніми статками так чи інакше опиняються за межами розподілу переваг економічного прогресу. Власне цей факт, на думку Кругмана, є приводом для хвилювання у будь-якій *ліберальній* демократичній країні, який повинен *спонукати до пошуку заходів для більш справедливого розподілу доходів, оскільки «нерівність справляє різкий негативний вплив на спосіб життя людей»* [8, с. 265]. На нашу думку, це є дійсно правильним, абсолютно влучним тлумаченням наслідків зростання нерівності доходів у будь-якому суспільстві. Рівень доходів населення, сім'ї, індивіда визначає спосіб, якість та стиль його життя, який можна оцінити через міру доступу до якісної освіти, медицини, системи соціального забезпечення тощо. Отже, можна зазначити, що рівень доходів визначає спосіб життя населення. Тому в країнах з широкомасштабним поширенням нерівності в доходах, що впливає *із політики неолібералізму, можуть виявитися такі негативні наслідки* цього процесу: «номінальне» існування середнього класу; зосередження основної частини національного багатства у незначній частки багатого населення; політика як форма вираження інтересів провідних бізнес-кіл; слабка, неефективна та мінімальна система соціального захисту та пенсійного забезпечення населення; формування демографічної «ями»: висока смертність та низька народжуваність, зменшення частки економічно активного працездатного населення; нерівний доступ до освіти, медичного забезпечення тощо.

Отож, стає зрозумілим, що неоліберальну політику та оцінювання її ефективності потрібно розглядати з позиції динамічної теорії, оскільки відбувається ускладнення соціально-економічної реальності та її процесів. Вважаємо, що *вибір концепції ефективності для сучасних моделей економічного розвитку потрібно здійснювати з урахуванням домінування неоліберальної політики у світовій економіці.*

У своїх дослідженнях ми доводимо можливість побудови теоретичної моделі випереджаючого економічного розвитку для менш успішних економік, на новому рівні економічної ефективності, а також із урахуванням неоліберальної архітекτονіки світової економіки та її наслідків. Що ми розуміємо під випереджаючим економічним розвитком як моделлю сучасного типу розвитку? Так, *випереджаючий економічний розвиток* має у своїй основі прориви в методології та методах управління макро- і мікрорівнів, більш високий

рівень макроекономічного менеджменту. Вдосконалені методи державного управління в концепції випереджаючого розвитку дають змогу сформуванню нової якості відносин держави із суспільством та бізнес-колами, базис якої закладається через інститут довіри до влади. В основі випереджаючого економічного розвитку лежить *принцип випереджаючого стратегічного планування* безперервного вдосконалення розвитку виробництва в частині його модернізації, реконструкції діючого і придбання нового обладнання, розроблення і впровадження нових технологічних процесів, нових високоякісних конкурентоспроможних видів продукції, що користується попитом на ринках збуту, виходячи із існуючих та очікуваних потреб споживачів. Ключовою метою є забезпечення здатності усіх видів виробництв виконувати ці вимоги і мати можливість перевищувати їх. Випереджаючий розвиток припустимий тоді, коли він дуже швидко поширюється на всі сфери економіки країни. Випереджаючий економічний розвиток ґрунтується на різкому нарощенні інноваційної активності для своєчасного створення нових можливостей економічного зростання на новій технологічній базі для переходу економіки на якісно вищий рівень ефективності.

Типи економічної ефективності, їх порівняння та вибір концепції ефективності випереджаючого розвитку

Проблеми взаємозв'язку понять економічної динаміки і кон'юнктури та економічної статичності розробляв у своїх працях першої половини ХХ ст. російський економіст М. Кондратьєв. Так, у роботі «Великі цикли кон'юнктури і теорія передбачення» він виходив із того, що «конкретна соціально-економічна дійсність, яка нам дана у досвіді, різноманітна і складна. Ці властивості економічної дійсності є основними причинами складності наукового пізнання її» [5, с. 9]. Це саме стосується й статичної та динамічної теорій економічної дійсності. М. Кондратьєв виклав своє розуміння статичної і динамічної теорій, які полягають у такому. *Статична теорія* розглядає економічні явища по суті, поза категорії зміни їх у часі. Навпаки, *динамічна теорія* вивчає економічні явища у процесі їх зміни у часі. Саме тому для статичної точки зору характерною є концепція рівноваги взаємопов'язаних елементів цієї дійсності. Для динамічної точки зору відповідною буде концепція процесу змін економічних елементів та їх зв'язків. Сучасна економічна наука давно дійшла до розуміння необхідності розвитку динамічної теорії, хоча провідна роль сьогодні відводиться статичній теорії.

Реалії нашого часу спонукають до зростання темпів економічного життя, швидкості його змін, мінливості умов. За цих умов актуалізується практична необхідність як потреба суспільства орієнтуватися у ході змін економічної дійсності. Це питання, на наш погляд, гостро стоїть і в сучасній економічній науці і, безумовно, виражається у вивченні моделей економічного розвитку,

таких як досліджувана нами теорія випереджаючого економічного розвитку. Динамічна теорія лежить в її основі: «розуміти зміни, досліджувати їх взаємозв'язки, зв'язувати зміни рівня економічних елементів, а також механізм і напрямки їх змін» [5, с.15].

Що ж являють собою категорії «ефективність» та «результативність»? *Ефективність* (лат. *effectus*) — результат, наслідок яких-небудь причин, сил, дій; *економічна ефективність* — показник економії суспільної праці у результаті застосування певних заходів; ступінь віддачі виробництва, машин, апаратів. *Економічна ефективність* — це також *результативність* економічної системи, яка виражається у ставленні кінцевих корисних результатів її функціонування до витрачених ресурсів. У свою чергу *результативний* (фр. *resultatif* — відображений): 1) той, що дає позитивний результат (наприклад, управлінська результативність); 2) той, що досягає позитивних результатів у процесі своєї діяльності [12, с. 243, 523].

Отже, у цих ускладнених умовах, описаних вище, до пояснення використання засобів економічної політики країни в неоліберальному інституціональному середовищі можна застосувати рекомендації інституціональних шкіл та австрійської школи зокрема. Так, особливої практичної значущості набуває *адаптивна ефективність* Дугласа Норта, науково обґрунтована ним у його праці «Інститути, інституціональні зміни та функціонування економіки» [10, с.106]. Норт, досліджуючи причини інституціональних змін, ефективні та неефективні інститути, виводить поняття *адаптивної ефективності*, під якою розуміє «...готовність суспільства набувати знання та вміння, заохочувати нове, йти на ризик і займатися творчою діяльністю (у широкому сенсі), а також розв'язувати проблеми, що виникають у суспільстві, і розширювати вузькі місця». Інститути, на думку Норта, з чим ми погоджуємося, можуть формувати адаптивну ефективність, наприклад, шляхом регулювання правил входу на певний ринок, структур управління і міри організаційної гнучкості фірм та інших організацій. Таким чином, учений наголошує на здатності суспільства адаптуватися до зовнішніх ударів, розглядаючи зміни як зовнішні, екзогенні змінні. Концептуальний підхід Норта — це не що інше як розгляд *координуючої сили підприємництва* через механізм інститутів, таких як патентне право, захист приватної власності, державна підтримка розвитку підприємництва тощо. Реалізація можливостей створення цих інститутів полягає у протистоянні економічних і політичних агентів, які створюють ефективні та неефективні інститути. В інституціональній концепції Норта важко відмежувати економіку від політики. Працюючи в руслі неінституціоналізму, він заклав підвалини політичного конструювання економічних змін через механізм управління інститутами, ефективними та неефективними, формальними та неформальними, чітко вказав на напрями політичної підтримки

ефективних інститутів розвитку економіки. Тому ускладнене неоліберальною політикою інституціональне міжнародне середовище функціонування країн з акцентом на економіку є для них своєрідним викликом, до якого потрібно адаптуватися. Механізм такого пристосування й пропонує Норт. Однак наукова думка щодо розгляду міри і напряму впливу екзогенних чинників на економіку країн між ученими неоінституціональної школи різниться.

Звернемося до економічного аналізу проблеми *ефективності* австрійською школою та її яскравим представником Уерта де Сото Х. зокрема. Вчений критикує статичну ефективність в її розумінні неокласичною теорією. Статичну ефективність виражено в економічній теорії добробуту, яку розвивали А. Пігу, В. Парето, А. Лернер, Н. Калдор, Д. Хікс, А. Бергсон, П. Самуельсон, К. Ерроу та ін. Так, *статична ефективність* за Пігу означає, що економічна система досягає максимальної ефективності тоді, коли гранична корисність усіх чинників вирівнюється, а для цього потрібно перерозподіляти дохід до тих пір, доки економічні агенти не почнуть отримувати від останньої грошової одиниці в розпорядженні однакову граничну корисність [13, с. 6]. Подальший розвиток процесу статичної ефективності дозволив науковцям сформулювати ряд теорем економічної теорії добробуту (таблиця), теорію Парето-ефективності, підхід Калдора-Хікса, вивести функції суспільного добробуту Бергсона-Самуельсона та Ерроу.

Т а б л и ц я

Теорема економічної теорії добробуту

Теорема	Зміст
Перша теорема економічної теорії добробуту	У системі досконалої конкуренції досягається ефективність розподілу за критерієм Парето (у стані загальної рівноваги розміщення ресурсів Парето-оптимальне)
Друга теорема економічної теорії добробуту	Ефективність за Парето сумісна з різними варіантами першопочаткового розміщення ресурсів (за умови, що всі криві байдужості та ізокванти опуклі відносно початку координат, для будь-якого Парето-ефективного розподілу ресурсів існує система цін, що забезпечує загальну економічну рівновагу)
Третя теорема економічної теорії добробуту	Функція суспільного добробуту, яка пов'язана з необхідністю проводити інтерперсональні порівняння корисності та дозволяє обійти неможливість виділення точки максимальної ефективності із усіх Парето-ефективних точок, що утворюють криву виробничих можливостей, не може бути побудована

Примітка: складено автором за [13].

Ці теореми демонструють, що критерії ефективності та справедливості можуть розглядатися ізольовано або поєднуватись у різних пропорціях. Ми свідомо наголошуємо на цих двох критеріях — ефективності та справедливос-

ті. Функція суспільно добробуту не може бути представлена одночасно оптимальною за Парето і такою, що відповідає традиційним ліберальним стандартам (ефективності та справедливості), оскільки індивідуальні оцінки порядкової корисності неможливо додати, а відповідно їй не можна забезпечити задоволення всіх індивідуальних уподобань. Це довів у своїх дослідженнях нобелівський лауреат, американський економіст індійського походження Амартіян Сен у працях «Бідність і голод» (1981), «Повернення до проблеми нерівності» (1992), «Розвиток свободи» (1999), підтвердивши позицію Ерроу у критиці функції суспільного добробуту Бергсона та Самуельсона.

Отже, критика теорії суспільного добробуту та ідеї статичної ефективності сягає коренями у вчення австрійської школи і полягає у тому, що статичний підхід до економічної теорії зводить принцип економічної ефективності до суто технічних проблем максимізації. Австрійська школа виходить із необхідності впровадження іншого, відмінного критерію ефективності, яким вважає *динамічну ефективність*. Остання означає здатність породжувати підприємницьку творчість і координацію, тобто здатність підприємців шукати, віднаходити та переборювати порушення координації [13, с. 8] (рисунок). Ключові наукові ідеї, що цікавлять нас у межах дослідження випереджаючого економічного розвитку і можуть бути корисними, — це творчість підприємця і координація. Творче підприємництво в економічній теорії є достатньо дослідженим поняттям, яке полягає у шumpетерівському варіанті «креативного руйнування», нортівській позиції «адаптивної ефективності».

Рис. Статичний аспект в динамічній економічній ефективності

Координація — суспільний процес, який породжується підприємництвом через створення інформації про можливості отримання прибутку, опосеред-

ковується зміною дій суб'єктів на ринку, сприйняття ними своїх цілей і засобів. Координація породжує нові порушення координації, які підприємці починають віднаходити і усувати, створюючи координацію у ході безперервного процесу розширення знань і ресурсів [13, с.11].

За Израелем М. Кірцнером, який теж досліджував наукові проблеми підприємництва і представив їх науковому світу у праці «Конкуренція і підприємство» (1973), координація не пов'язана із ціннісними судженнями, а тому є абсолютно нейтральним ціннісним процесом, тобто не пов'язаним із справедливістю. В аспекті економічної політики стимулювання координації є бажаним, а тому стимулювання і підтримання підприємництва є особливо важливими, так само як є можливим і обернений процес: порушення суспільної координації шляхом установа перепон для розвитку підприємництва. Отже, Кірцнер убачає в динамічній ефективності інструмент для проведення порівняльного аналізу інститутів і законодавчих ініціатив [3].

Висновки. Наведене дозволяє дійти висновку про те, що *динамічна ефективність пов'язана із необхідними і достатніми умовами забезпечення реалізації моделей економічного розвитку нового типу*. Динамічна ефективність стає можливою в аспекті етичних норм і моральних принципів. У сфері соціальної етики ключовим є бачення людей як творчих активних одиниць, що забезпечують координацію, а звідси випливає, що кожна людина має право на присвоєння результатів власної підприємницької творчості. Якщо розглядати економіку як динамічний підприємницький процес, то етичний принцип, що регулює взаємовідносини в суспільстві, спирається на уявлення, що справедливішим за все є те суспільство, яке найбільш енергійно стимулює підприємницьку творчість своїх членів. «Модель справедливості з динамічної точки зору ефективності — це повага до приватної власності і підприємництва» [14, с. 20–24].

Практичну значущість теорії динамічної ефективності вбачаємо у тому, що вона вказує на необхідні умови динамізації економічного розвитку країн, що нас особливо цікавить у виведенні ключових принципів теоретичної моделі випереджаючого економічного розвитку, розглядаючи можливості заповнення «прогалин ринку» через стимулювання творчого підприємництва, яке забезпечує координацію інформації та знань, а також дає змогу об'єктивно оцінити роль держави та суспільства у забезпеченні захисту результатів творчої праці — інтелектуальній власності та напрямках інших законодавчих ініціатив тощо.

«Креативне руйнування» Й. Шумпетера, споглядальна енергія підприємництва та її руйнівний потенціал, поєднані з адаптивною, тобто координуючою силою підприємництва, втілюються в Уерта де Сото Х. у концепції динамічної ефективності, яка дозволяє по-новому поглянути на зовнішні виклики для країн, спровоковані неоліберальною політикою. Одночасно ця концепція дає пріоритетне розуміння у виборі концепції ефективності та оці-

нюванні можливостей її реалізації. Також стає очевидним, що маневр для адекватної відповіді на глобалізаційні виклики в умовах домінування політики неолібералізму у країн все ж таки є. Він полягає у забезпеченні вивільнення ендогенної координуючої сили підприємництва та погашенні внутрішньо індукованих ударів по економіці, перевірці верифікації законодавчих ініціатив та інститутів у межах концепції динамічної ефективності тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гершенкрон, А. Экономическая отсталость в исторической перспективе / А. Гершенкрон // Истоки: Экономика в контексте истории и культуры / редкол.: Я. И. Кузьминов (гл. ред.), В. С. Автономов (зам. гл. ред.), О. И. Ананьин и др. — М. : ГУВШЭ, 2004. — 584 с.
2. Дарендорф, Ральф. Либерализм // «Невидимая рука» рынка : пер. с англ. / под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена ; науч. ред. д-р экон. наук, проф. Н. А. Макашева; Гос. ун-т ; Высш. шк. экономики. — М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2008. — XIV, 388, [2] с. — (The New Palgrave). — С. 248–255.
3. Кирцнер, Израель М. Конкуренция и предпринимательство / М. Израель Кирцнер : пер. с англ. ; под ред. проф. А. Н. Романова. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 239 с.
4. Колодко, Гжегож В. Глобализация, трансформация, кризис — что дальше? / Г. В. Колодко; введ. ст. Р. С. Гринберга. — М. : Магистр, 2011. — 176 с.
5. Кондратьев, Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Избранные труды / Н. Д. Кондратьев, Ю. В. Яковец, Л. И. Абалкин. — М. : Экономика, 2002. — 766 с.
6. Крауч, К. Постдемократия / Колин Крауч ; пер. с англ. Н. В. Едельмана; Гос. ун-т ; Высш. шк. экономики. — М. : Изд. дом Гос. ун-та — Высш. шк. экономики, 2010. — 192 с. — (Политическая теория).
7. Крауч, К. Странная не-смерть неолібералізму / Колин Крауч ; пер. с англ. Д. Кралечкина. — М. : Изд. дом «Дело» РАНХиГС, 2012. — 272 с.
8. Кругман, П. Кредо либерала / П. Кругман ; Центр исслед. постиндустр. общества; вступ. ст. В. Л. Иноземцева. — М. : Европа, 2009. — 368 с.
9. Кушлин, В. И. Траектория экономических трансформаций / В. И. Кушлин. — М. : ЗАО «Изд-во «Экономика», 2004. — 310 с.
10. Норт, Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт ; пер. с англ. А. Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б. З. Мильнера. — М. : Фонд экон. книги «Начала», 1997. — 180 с. — (Современная институционально-эволюционная теория).
11. Райнерт, Е. С. Как богатые стали богатыми, и почему бедные страны остаются бедными / Е. С. Райнерт ; пер. с англ. Н. Автономовой; под ред. В. Автономова; Гос. ун-т ; Высш. шк. экономики. — М. : Изд. дом Гос. ун-та — Высш. шк. экономики, 2011. — 384 с. — (Экономическая теория).
12. Новый словарь іншомовних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А. А. Дем'янюк; за ред. Л. І. Шевченко. — К. : АРІЙ, 2008. — 672 с.

13. Уэрта де Сото Х. Социально-экономическая теория динамической эффективности / Хесус Уэрта де Сото : пер. с англ. В. Кошкина ; под ред. А. Куряева. — Челябинск: Социум, 2011. — 409 с. (Серия «Австрийская школа». Вып. 6).
14. Харви, Дэвид. Краткая история неоллиберализма. Актуальное прочтение / Дэвид Харви ; пер. с англ. Н. С. Брагиной. — М. : Поколение, 2007. — 288 с.
15. Habermas, Jurgen. The Postnational Constellation: Political Essays / Jurgen Habermas, trans. Max Pensky. — Cambridge, Mass.: MIT Press, 2001, 190 pp. (indexed).

КОНЦЕПЦІЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ КООРДИНАТ НЕОЛІБЕРАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Москаленко А. Н.

Проанализированы основные социально-экономические последствия неоллиберальной политики. Отстаивается важность динамической теории экономического развития в условиях доминирования неоллиберализма. Опережающее экономическое развитие представляется как модель конкурентной экономики. Рассмотрены экономические категории статической и динамической эффективности. В основу опережающего экономического развития предложено положить концепцию динамической эффективности австрийской школы.

Ключевые слова: *неоллиберализм, политика, неравномерность экономического развития, статическая теория, динамическая теория, эффективность, опережающее развитие, концепция динамической эффективности, координация, адаптивная эффективность.*

EFFICIENCY'S CONCEPT OF FORESTALLING ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE COORDINATE SYSTEM OF NEOLIBERAL POLICY AND POSSIBILITIES OF ITS REALIZATION

Moskalenko O. M.

The article reviews the main socio-economic effects of neoliberal policies. The importance of the dynamic theory of economic development under the dominance of neo-liberalism is argued. Forestalling economic development is observed as a model of competitive economy. The economic categories of static and dynamic efficiency are considered. The Austrian school's concept of dynamic efficiency is proposed to put in the basis of forestalling economic development.

Key words: *neoliberalism, politics, inequality of economic development, static theory, dynamic theory, efficiency, forestalling development, concept of dynamic efficiency, coordination, adaptive performance.*